

י' שבט ה'תשע"ח 26.1.18

מגזין מס' 463

ערב שבת שירה/פרשת בשלח

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

לעילוי נשמת שמחה בן וולף בער (זאב דב) ושרה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.
ולעילוי נשמת יעקב בן שמחה ואיטקה (יהודית) ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.

החייך כסנא

תפילה ענינה לתת מעצמך

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

מאחר ואני נתון בתוך גוף, בתוך נפש בהמית, ועסוק כל הזמן בטרדות היומיום ובסחף של שיגרת החיים. כל הזמן עסוק בריצה אחרי סידורים, עבודה, פרנסה וכו'... עלול אני לשכוח את בוראי ולהתנתק משליחותי ומטירתי בחיים.

ולכן... עוצרים. לא פעם אחת, אלא שלוש פעמים ביום - אז אני מזכיר לעצמי מי אני ומה אני עושה כאן, ומרענן את הקשר עם ה'אין סוף'.
תפילה היא בעצם לא - 'תן לי, תן לי, תן לי', אלא בעיקר - 'קח ממני, קח ממני, קח ממני'... אני עוזב את הדברים שחשובים לי ותופסים אותי באופן טבעי, ובאופן על טבעי אני מתנתק מהכל ומרענן את הקשר עם ה'אין סוף'.

כלומר, זה בדיוק להפך ממה שחושבים על תפילה, לא - 'תן לי', אלא 'קח ממני' - לתת את המיטב.

לוח שיטורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק' לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:15 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי

באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לשוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

"באתי לגני" – הכנה לי' שבט

מאמר 'צוואתו' של הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש

אודות המאמר "באתי לגני"

לקראת שבת פרשת בא, י' שבט ה'תש"י (1950), יום הסתלקותו של הרבי הריי"ץ, יצאו לאור בפקודתו שני מאמרים [שאמרם כמאמר אחד בשבת פרשת בא, י' שבט ה'תרפ"ג (1923), מיוסדים על מאמרו של אביו הרבי הרש"ב "באתי לגני" ה'תרנ"ח (1898)]. הראשון שבהם, המאמר "באתי לגני" – יצא לאור על מנת ללומדו בשבת י' שבט [יום הסתלקותה של אמו זקנתו (סבתו) הרבנית רבקה, אשת הרבי מהר"ש], והשני, המאמר "היושבת בגנים" על מנת ללומדו בי"ג שבט (יום הסתלקות אמו, הרבנית שטערנא שרה). כמו כן מסר הרבי הריי"ץ לפני הסתלקותו שני מאמרים נוספים להדפסה. האחד, ציוה להוציאו לאור לקראת חג הפורים, ואת השני לקראת ב' ניסן, יום הסתלקות אביו הרבי הרש"ב. כל ארבעת המאמרים הנ"ל מהווים 'המשך' שלם אחד – "באתי לגני", ובו 20 פרקים.

שנה לאחר הסתלקות הרבי הריי"ץ, קיבל על עצמו חתנו – הרבי נשיא דורנו – את הנשיאות במוצאי י' שבט ה'תשי"א (1951), שעה שהחל באמירת מאמר דא"ח – דברי אלוקים חיים (אמירת המאמר היתה האות לתחילת נשיאותו, שכן מאמרי דא"ח נאמרים ע"י אדמו"ר חב"ד בלבד). במאמרו זה הראשון ביאר הרבי נשיא דורנו את הפרק הראשון מפרקי ה'המשך' "באתי לגני". ומאז, מדי שנה בשנה, נהג הרבי לומר מאמר מיוחד, בי' שבט או בימים הסמוכים לו, בו ביאר על פי הסדר בכל שנה פרק נוסף מן ה'המשך'. וכך, במהלך למעלה מארבעים שנה (!) השלים הוא למעלה משני באורים על ה'המשך' כולו.

באחת מרשימות הרבי נאמר: ...רבים מחסידי חב"ד ואנשי שלומינו קבלו עליהם ללמוד ביום י' שבט, יום ההילולא (של הרבי הריי"ץ), את המאמר הנ"ל, שכבר נקבע שמו "באתי לגני ה'שי"ת"...

ובאגרת ששלח לקראת היארצייט (יום הסתלקות) הראשון כתב: "...הנני לעורר אודות מאמרו (של הרבי הריי"ץ) שנתן להדפיס ליום ההסתלקות, הוא דבור המתחיל "באתי לגני" י' שבט תש"י – בטח תלמדו אותו בליל וביום ההילולא".

אודות לימוד מאמר יסודי זה, וידיעתו (גם בעל פה), אמר הרבי באחת משיחותיו: "ההתקשרות (אל הרבי) היא על ידי לימוד תורתו ושמירת התקנות וכו'. הרבי לא אמר... (שההתקשרות אליו היא) על ידי מופתים או על ידי נסיעה אליו, אלא ע"י לימוד תורתו. ובהתאם לכך הנני להציע, שלקראת היארצייט, ישנן כל אחד את המאמר שנתן כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר ליום הסתלקותו (כולו או חלקו). ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או כשישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בכ מנוול זה" (שעה שהיצר מתגבר), יחזור במחשבתו על מאמר זה..."

"...ובענין זה לא נוגע כל כך הכמות, שינון כל המאמר או מחציתו... אלא העיקר היא האיכות, שיהיו חקוקים במוחו, אותיות החקיקה, מים חיים, זוחלין, מי מעין שמחוברים עם המקור, עם עצם הנפש..."

אודות מהותו של מאמר זה, אמר הרבי נשיא דורנו כי זהו "...מאמר שעל ידו יכולים להיות 'בעל הבית' על הנפש הבהמית". והדבר מבואר נדבך על גבי נדבך לאורך המאמר, שלב אחר שלב בסדר והדרגה.

להלן הפרק הראשון (בעיבוד קל ובתוספת כותרות) מתוך עשרים פרקי ה'המשך' "באתי לגני" – מאת הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש

עיקר שכינה בתחתונים היתה

(א) "באתי לגני אחותי כלה", ואיתא (מובא) במדרש רבה (במקומו) לגן אין כתיב כאן אלא לגני לגנוני – למקום שהיה עקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה. ועל ידי חטא עץ הדעת נסתלקה השכינה מארץ לרקיע, וע"י חטא קין ואנוש נסתלקה השכינה מרקיע א' לב' וג', ואח"כ בדור המבול נסתלקה מרקיע ג' לד' וכו'. וכדאיתא (כמובא) במדרש רבה על הפסוק וישמע את קול אלוקים מתהלך בגן – אמר רב אבא מהלך אין כתיב כאן אלא מתהלך, קפיץ ואזיל קפיץ ואזיל (קופץ ועולה קופץ ועולה). ואח"כ עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה למטה: אברהם זכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לו', ויצחק מו' לה' וכו', עד כי משה שהוא השביעי (וכל השביעין חביבין) הורידו למטה בארץ.

עיקר גילוי אלקות היה בבית המקדש

ועיקר גילוי אלקות היה בבית המקדש, דכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד. וזהו "צדיקים יירשו ארץ" וישכנו לעד עליה", דצדיקים יירשו ארץ שהוא גן עדן, מפני מה? לפי שהם משכינים (היינו ממשיכים) בחינת "שוכן עד מרום וקדוש", שיהי' בגילוי למטה. וזהו באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרו בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה.

תכלית הבריאה – דירה לה' בתחתונים

והענין הוא דהנה תכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות, דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, שיהי' גילוי אלקות למטה ע"י עבודת האדם ע"י אתכפיא (כיבוש היצר והכנעתו) ואתהפכא (הפיכתו לטוב). דנשמה תרד למטה להתלבש בגוף ונפש הבהמית, והם יעלימו ויסתירו על אור הנשמה, ובכל זאת תפעל הנשמה בירור וזיכוך הגוף ונפש הבהמית, וגם חלקו

בעולם. וזהו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד. והוא ע"י העבודה בעבודת הבירורים בבחינת אתכפיא ואתהפכא, וכמאמר "כד אתכפיא סיטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין" [בשעה שכופים את הצד האחר (היפך הקדושה), מתפשט כבוד ה' בכל העולמות].

ביאור ענין אור הממלא ואור הסובב

והנה מה שכתוב בכולהו עלמין, הכוונה על מדריגת האור שהוא בכולהו עלמין בשווה, והיינו אור הסובב כל עלמין שמאיר בכל העולמות בשווה.

(והולך הרבי הקודם ומבאר ענינו של אור הממלא כל עלמין): דבעולמות הרי יש חילוקי מדריגות, דאינו דומה עולמות עליונים לעולמות תחתונים. דבעולמות עליונים מאיר האור בגילוי, ובעולמות התחתונים האור אינו מאיר בגילוי כל כך, ויש שהאור בא בבחינת העלם והסתור. ויש בזה חילוקי מדריגות, וכמ"ש "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים", ואיתא (מובא) במדרש נטה ימינו וברא שמים ונטה שמאלו וברא ארץ. וידוע שיד ימין מורה על האור והגילוי יותר, וזהו וימיני טפחה שמים. דשמים, הכוונה עולמות העליונים – שם הגילוי בבחינת ימין שהוא גילוי האור, והאור עצמו הוא בבחינת גילוי. וארץ, הכוונה עולמות תחתונים שהם מבחינת שמאל שאין האור בגילוי כל כך, וגם האור עצמו בא בבחינת העלם והסתור.

ביאור סדר ההשתלשלות וד' עולמות

כידוע ההפרש בד' עולמות, דכתיב "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" שהם ד' עולמות אבי"ע (אצילות בריאה יצירה עשיה). בזה האור אינו כמו שהוא באצילות, כמו שהוא בבי"ע (בריאה יצירה עשיה). דאצילות הוא בבחינת 'גילוי ההעלם', ואצילות מלשון אצלו וסמוך, וכן פירוש אצילות מלשון הצלה והפרשה.

העבודה בעבודת הבירורים בבחינת אתהפכא ואתהפכא דוקא. וזהו כד אתכפיא סט"א, כאשר פועל בעבודתו להיות אתכפיא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא, הנה יתרון האור הוא מהחושך דוקא. והיינו דכאשר החושך נהפך לאור, הנה נעשה יתרון האור, שהאור מאיר בגילוי עד אשר יאיר למטה ממש. והיינו שנמשך האור באופן כזה אשר אופן המשכתו הוא בכל העולמות בשווה.

ע"י אתכפיא ואתהפכא, נפעל "ועשו לי מקדש"

וזהו כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין. בחינת האור שנמשך (הוא) אור הסובב כל עלמין, שאופן המשכתו בבחי' סובב ומקיף בכל העולמות בשווה. ואם כן מאיר גם למטה כמו שמאיר למעלה. וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד, ע"י העבודה דבחינת אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא, הנה נעשה עי"ז יתרון האור, דאסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין שמאיר ומתגלה אור הסובב.

קיצור פרק א': עיקר שכינה בתחתונים. יבאר דכוונת בריאת העולמות שיהי' דירה בתחתונים, ונעשה ע"י אתכפיא ואתהפכא שממשיך אור הסובב, שזהו בכולהו עלמין בשווה.

דאצילות עם היותו בחינת עולם, אבל בכללותו הוא בכלל עולמות האין סוף. מה שאין כן בריאה שהוא התחלת המציאות בבחינת יש מאין. וזהו כל הנקרא **בשמי ולכבודי**, דשמי וכבודי הוא המיוחד בי עדיין, שקאי (מוסב) על עולם האצילות שהוא עולם היחוד וההתכללות, שהאור שם בתכלית הגילוי. דאינו דומה כלל (האור שבאצילות) לכמו שהוא בעולמות בי"ע (בריאה יצירה עשיה). ובבי"ע עצמו יש חילוקי מדריגות בהגילוי אורות – כמו שהם בעולם הבריאה, ועולם היצירה ועשיה.

תוספת ביאור בענין אור הסובב

אמנם כל זה הוא בהאור שבא להחיות את העולמות בבחינת **ממלא כל עלמין**. אבל בהאור שהוא למעלה משייכות אל העולמות, והוא בחינת אור הסוכ"ע (סובב כל עלמין) שבא בבחינת סובב ומקיף לעולמות, הרי מאיר בכל העולמות בשווה. וזהו בכולהו עלמין, והיינו שאור זה הנה אופן המשכתו הוא בכל העולמות בשווה.

ע"י עבודת האדם נמשך אור הסובב

אמנם בכדי להמשיך אור זה בכולהו עלמין הוא ע"י

The screenshot shows the Tanya website interface. At the top, there's a navigation bar with links like 'תורה', 'חידושי', 'אמרי', 'דברי', 'הנהגות', 'אמרי', 'דברי', 'הנהגות'. Below this is a large video player showing a Torah lesson with a man speaking. To the right of the video is a calendar for the month of Tishrei 5775. Below the video player is a grid of 12 video thumbnails, each with a title and a small image. At the bottom right, there is a QR code and a link to 'www.tanya.com'.

התחדשנו!

בואו לבקר
באתר המשודר

www.tanya.com

הסיפור השבועי

ילד של הרבי

עם השנים נישאתי ברוך ה', אך ההיסטוריה כאילו חזרה ונשנתה. לא נפקדנו בילדים. תחילה הסחנו את דעתנו מכך, אולם כשנקפו השנים פנינו לטובי הרופאים. בשלב מסויים הודיע לנו הרופא שטיפל בנו כי עלינו להשלים עם העובדה שלא נזכה להיות הורים.

דברים זהים שמענו גם מפיו של מומחה עולמי, הד"ר מיקלד שמו. אני זוכר כי לאחר הפגישה עם הד"ר מיקלד יצאתי החוצה, התיישבתי על ספסל ברחוב ופרצתי בבכי מר. לא יכולתי לשאת את הכאב העמוק.

כעבור כמה ימים פגשתי את אחי ושוחחנו בענין. התברר כי גם הוא (שגם כן היה נשוי כבר כמה שנים) סבל מאותה בעיה ממש. היינו אפוא תאומים זהים בכל המובנים – לטוב ולרע.

כשנודעו הדברים לאבי, יעץ לנו להיכנס אל הרבי מליובאוויטש ולבקש את ברכתו. אנחנו היינו נואשים למדיי, אך הוא היה חדור תקווה. "לבנים זכיתי בזכות הרבי הריי"צ, לנכדים אזכה בזכות חתנו, הרבי הנוכחי", אמר לנו בביטחון.

לאחר שפנינו אל מזכירות הרבי נקבעו לי ולאחי פגישות עם הרבי, באותו לילה, בזה אחר זה. תחילה נכנסנו אני ורעייתי. הייתי נרגש מאוד ואחזתי תיק רפואי עב כרס. הרבי האיר לנו פנים בצורה שריגשה אותנו מאוד. הוא התענין בנו ובעיסוקינו. כעבור זמן העזתי לפנות אליו בענין שלשמו באנו ולספר לו על מצוקתנו. הרבי הניף יד בתנועת ביטול ואמר "אל תדאג".

הפניתי את תשומת לבו לתיק הרפואי שבידי והוספתי שהרופאים המומחים ביותר שללו מאיתנו כל תקווה. הרבי חיך אלינו חיוך אבהי שלא אשכחנו לעולם ואמר:

זה היה יומיים לאחר ג' בתמוז תשנ"ד. אלפים הצטופפו לפני הציון הקדוש של הרבי מליובאוויטש, כדי להיכנס אל הקודש. בין הרבים היו גם אב ובנו. האב החזיק פתק ומדי פעם עיין בו ואף הוסיף אי אלה מילים. ניכר היה עליו כי הוא אפוף חרדת קודש. בתוך כך נקשרה שיחה קצרה בינו ובין הסופר החסידי ארי סמית, שעמד לידו. "זה ילד של הרבי", אמר האב בהצביעו על בנו. סתם ולא פירש.

את הסיפור המלא סיפר האב – ישעיה צבי רונדר שמו – לארי סמית כעבור זמן, כשהם יושבים בביתו: הסיפור מתחיל בדור הקודם, בסיומה של מלחמת העולם השנייה. הוריי התגוררו אז בצרפת. תקצר היריעה מלתאר את מסכת תלאותיהם, אך יותר מכול העיבה את שמחת חייהם העובדה שלא זכו בפרי בטן, והרופאים אף הודיעו להם כי לא יזכו לכך. יום אחד יעץ להם ידיד לפנות בכתב אל הרבי הריי"צ מליובאוויטש ולבקש את ברכתו. הוריי עשו כעצתו ושלחו לנו יורק מכתב שבו פירטו את מצבם ובקשתם.

כעבור כחודשיים מצאו בתיבת הדואר שלהם מכתב מניו יורק, ובו מברכם הרבי הריי"צ בזרעא חיא וקיימא. מובן שהמכתב נטע בלבם תקווה חדשה. ואכן, כעבור כתשעה חודשים נולדו להוריי תאומים זהים, אני ואחי. מיותר לציין כי לשמחתם לא היה קץ.

כמה שנים לאחר מכן היגרו הוריי לארצות הברית והתיישבו בברוקלין. בינתיים הסתלק הרבי הריי"צ לעולמו ועל כיסאו עלה חתנו. במשך כמה שנים נשלחנו, אני ואחי, ללמוד בבית ספר של חב"ד בבדפורד. עובדה זו היתה קשורה לכך שנולדנו בברכת הריי"צ.

"אל תדאגו, יהיו לכם ילדים וההורים שלך והסבתא שלך יהיו השמרטפים שלהם". ה'יחידות' ארכה כמחצית השעה ויצאנו ממנה בתחושה של התרוממות רוח בלתי רגילה.

אחריו נכנסו אחי ורעייתו. למרבה ההפתעה הם שהו בפנים כשלוש דקות בלבד. לאחר מכן סיפרו כי על פניו של הרבי היתה נסוכה רצינית רבה. למרות ניסיונותיהם החוזרים ונשנים לקבל מהרבי הבטחה לילדים, הרבי נמנע מכך, ורק אמר להם כי בביקורו הקרוב בציון חותנו יתפלל למענם. הם יצאו מה'יחידות' במפח נפש.

כעבור שבועות אחדים קיבלנו את הבשורה הלא תיאמן. היינו כחולמים. הרופאים המומחים היו בהלם מוחלט. הד"ר מיקלד אמר לי: "תגיד תודה גדולה לאלוקיך שעשה לך נס שטרם נתקלתי בשכמותו". וממש כמו אצל אברהם אבינו, שהקב"ה עשה נס מיוחד כדי למנוע לזות שפתיים של 'ליצני הדור', נולד לנו בן הדומה לי כשתי טיפות מים.

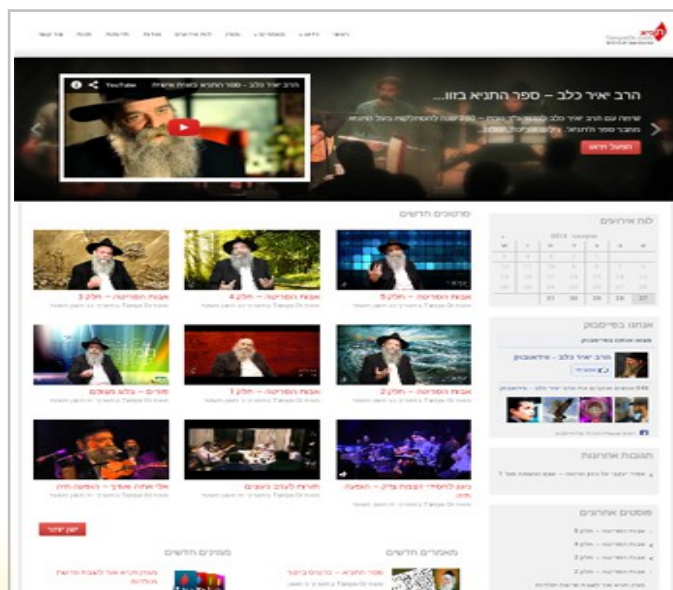
גם אחי לא הרפה והוסיף לבקש מהרבי ברכה. כל בקשותיו נענו בתשובה דומה – "אזכיר על הציון". לאחר כמה שנים עבר אחי לפני הרבי במוצאי חג השבועות, בשעה שחילק יין מ'כוס של ברכה'. זו היתה שעת רצון, והפעם העניק לו הרבי ברכה מפורשת. ואמנם במלאות התקופה זכו הוא ורעייתו לבן.

באשר לנו, זכרתי את דברי הרבי ב'יחידות' – "יהיו לכם ילדים", לשון רבים, וציפיתי שיתקיימו. מיותר לציין כי דברי הרבי לא הושבו ריקם. בשנים הבאות זכינו בחסדי ה' להולדתם של עוד שני ילדים. וכך גם נתקיימו דברי האמונה והביטחון של אבי – "לבנים זכיתי בזכות הרבי הריי"צ, לנכדים אזכה בזכות חתנו, הרבי הנוכחי".

(על-פי 'דבות מופתי', מאת ארי סמית,

בהוצאת ספריית 'כפר חב"ד')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

התחדשנו!

בואו לבקר
באתר המשודרג
www.tanya.com

"זאת התורה אדם" (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב – 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה – 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בשלח

הארכת מסע בני ישראל דרך המדבר

עם ישראל יוצא את מצרים במסעו לקבלת התורה בהר סיני ומשם לארץ ישראל. למרות שהדרך הקצרה לארץ ישראל היא זו העוברת לאורך חוף הים התיכון דרך ארץ פלשתים, מאריך הקב"ה את המסע דרך מדבר סיני. זאת כדי שלא יקלע העם היוצא ממצרים, כבר בראשית דרכו, לעימות עם הפלשתים, שמא יפוג לבו וירצה לשוב למצרים.

בני ישראל זוכרים את השבועה שהשביע יוסף את בני דורו להעלות עצמותיו לקבורה בארץ ישראל, ולוקחים את ארונו של יוסף עמם בצאתם מארץ מצרים.

לאחר חנייתם בסוכות מתקדמים בני ישראל בחציית המדבר בכיוון ים סוף וחונים באיתם. עמוד ענן אלוקי מיישר להם את דרכם בימים, ובלילות מאיר להם עמוד האש ומכוונם.

הטעיית פרעה

ביום השלישי, על מנת להטעות את פרעה וחיילותיו ולהכניסם למלכודת, מצוה ה' את משה לשנות למראית עין את כיוון המסע חזרה למצרים. בני ישראל חונים בקרבת 'פי החירות' על שפת ים סוף, כביכול לקראת חזרתם למצרים. באותה שעה שוב מכביד ה' את לב פרעה והוא מתחרט כי איפשר את יציאת עבדיו ממצרים. והנה, בראות פרעה כי בני ישראל עושים את דרכם כשפניהם חזרה למצרים, מניח הוא אשר טועים הם בדרך ושרויים במדבר במבוכה.

פרעה יוצא בראש חייליו, עבדיו ובני עמו לרדוף אחר

בני ישראל. הוא אינו מעלה כלל על דעתו כי הוא ואנשיו דוהרים אלי סופם המר.

בני ישראל נתפסים לחודה

כאשר מגלים בני ישראל, לחרדתם, כי פרעה וחיילותיו השיגו וכבר חונים הם בטווח ראייה מולם, נופלת רוחם בקרבם ורבים בעם מבקשים לשוב מצרימה. הם באים בתלונות אל משה ומטיחים בו "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר...!?"

ה' מורה למשה להרגיעם ולחזק את רוחם, בהבטיחו כי לעולם לא יוסיפו עוד לראות את מצרים ובתוך זמן קצר יראו במו עיניהם כיצד נלחם בעבורם ה'.

"והמים להם חומה מימינם ומשמאלם"

הלילה יורד על בני ישראל כשהם במצוקה עצומה. מחנה מצרים חונה מאחור בסמוך להם ורק העמוד האלוקי עומד חוצץ בין שני המחנות. מלפנים ים סוף חוסם את דרכם אל הארץ המובטחת ומימינם ומשמאלם סוגר עליהם המדבר... משה פונה בתפילה אל ה'. אלא שהקב"ה מודיעו כי אין זה הזמן לתפילות כי אם "דבר אל בני ישראל וייסעו" – עתה, מצווה ה', עליו לומר לבני ישראל להתקדם אל תוך הים... והנה אך נוטה משה בציווי ה' את ידו על ים סוף, ולפתע מנשבת רוח מזרחית חזקה המבטרת באורח נס את ים סוף ומותירה בתוכו מעבר יבש. בני ישראל מתקדמים בציווי ה' אל תוך הים ומוצאים את עצמם עוברים "בחרבה בתוך הים", "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם".

המצרים ממהרים לצאת למרדף אחריהם ונכנסים גם הם

והנה, בהגיעם למרה מוצאים הם במקום מעיין, אלא שלאכזבתם מי המעיין מרים ובלתי ראויים לשתייה. ושוב מתכעסים בני ישראל ומטיחים במשה רבנו את תלונתם על ההעדר החמור של מי השתייה. הקב"ה מורה למשה ליטול פיסת עץ מסויים ולהטילו למים. ואכן בעשותו כן מתמתקים המים ונעשים ראויים לשתייה. עתה (עוד קודם קבלת התורה בהר סיני) מצוה ה' את משה להורות לבני ישראל כמה ממצוותיו: מדיני שבת, פרה אדומה ומדיני המשפט שבין אדם לחברו. ה' מבטיחם כי זכות שמירת מצוותיו תגונן עליהם מפני כל חוליי מצרים. העם ממשיך במסעו וחונה בנווה מדבר ושמו אילים. במקום שניים עשר מעיינות מים ושבעים תמרים.

מזון שמימי במדבר

בט"ו באייר מגיעים בני ישראל למדבר סינ. באותה שעה כלתה הצידה שהכינו בצאתם ממצרים. ושוב, בהעדר מזון מלינים העם על משה ועל אהרן. על כך משיב ה' למשה כי מעתה ירד מדי בקר לחם ניסי מן השמים על מחנה ישראל. כמו כן, מידי ערב יקבל העם אף מנת בשר, בדמות עופות השלו אשר ינחתו בהמוניהם עם רדת חשיכה על המחנה. מטר המזון היורד מלמעלה על גבי מצע של טל ומעליו שכבת טל נוספת, מתמיה את בני ישראל הפונים איש אל אחיו בתמיהה "מן הוא?!" כלומר מהו הדבר הזה. ומכאן שמו של המזון השמימי – 'מן'.

משה מורה לעם את ציווי ה' אשר יש ללקוט מן ה'מן' רק בשיעור קבוע, עומר לכל נפש. גם אין להותיר ממנו ליום המחרת משום שאת ה'מן' 'מזון האמונה' אין לאגור, על המאמין להמתין להופעתו מדי בקר מחדש. אלא שלמורת רוח משה נמצאים כאלה אשר אינם עומדים בנסיון ומכינים ומותירים מן ה'מן' ליום המחרת. עד

אל תוך לשון היבשה הניסית. אלא שלפתע, באשמורת הבוקר, כאשר כל מחנה מצרים כבר נמצאים בין חומות המים ובני ישראל עושים את דרכם אל חוף מבטחים, מטיל ה' מהומה בתוך המחנה המצרי. אופני מרכבותיהם נשמטים והם וכלי מלחמתם מתנהלים בכבדות... המצרים חשים כי יד אלוקית נלחמת בהם ופונים לנוס מתוך הים באימה ופחד חזרה למצרים. אלא שכבר מאוחר מדי... משה נוטה בציווי ה' את ידו על הים וחומות המים שבות וחוזרות למצבן הטבעי, תוך שהן קוברות תחתיהן ומטביעות במים אדירים את כל מחנה מצרים.

בעומדם על קרקע יציבה מעברו השני של ים סוף, צופים בני ישראל בתדהמה במחזה הנורא. מזועזים ויראים עד עמקי נשמתם אל מול העוצמה האלוקית האדירה, מתמלא לבם באמונה עזה בה' ובמשה עבדו.

שירת משה וישראל ושירת מרים

לנוכח נס נקמת ה' הנוראה במצרים, פותחים משה ובני ישראל בשירת שבח והודיה לה' על נפלאות הצלתם. שירה זו, הנקראת 'שירת הים' (וכתובה בספר התורה בצורתה האופיינית, צורת שירה), שזורים בה דברי הלל וקילוס לכחו הגדול של הקב"ה, תיאור נס קריעת ים סוף, טביעת המצרים ונס הרווח וההצלה לבני ישראל. עוד מתוארים בה האימה והפחד שנפלו על כל העמים אל מול גדולת ה' האדירה המשדדת את מערכות הטבע למען עם סגולתו, וכן תיאור כניסתם העתידה של בני ישראל אל הארץ המובטחת ובנין בית המקדש וכו'.

לאחר שירת הגברים, מתארת התורה את שירת מרים הנביאה, אחות משה ואהרן. עימה נוטלות נשות ובנות ישראל תופים בידן ומזמרות ומחוללות בשבח והודיה לה'.

נסיון המים המרים

בני ישראל ממשיכים במסעם, וכבר שלושה ימים מחפשים הם במדבר מקור מים חיים להרוות צמאונם.

מהירה, מתעפש ה'מן' אשר הותירו, רוחש תולעים ונעשה בלתי ראוי לאכילה.

כמו כן, ביום שישי ערב שבת, מצוה ה' על ידי משה, ילקט כל אחד לעצמו 'לחם משנה', מנת 'מן' כפולה שתספיק גם לשבת. ביום הקדוש לא ירד המן ואין לצאת ולחפשו. אולם גם בענין זה נמצאים כאלה שיוצאים למרות האזהרה ללקוט גם בשבת, אלא שעד מהירה מגלים הללו כי ביום השבת אין כל 'מן' בסביבות המחנה.

מחללי השבת מכעיסים את ה', ועל כן שב משה ומזהיר את בני ישראל אודות שמירת השבת.

משה מצטווה להניח מן ה'מן' בצנצנת למשמרת, זכרון לנס המזון השמימי שפירנס את בני ישראל משך ארבעים שנות שהותם במדבר.

על הסלע הק

בהגיעם לרפידים, שוב מתלוננים בני ישראל על העדר מים, ושוב פונה משה אל ה' בבקשת מים. הפעם מצווה ה' להכות במטהו על הסלע כדי להוציא ממנו מים. ואכן, בעשותו כן, יוצאים באורח נסי מים מן הסלע להשקות את העם. בשל רפיון אמונתם של בני ישראל ותלונותיהם על ה' נקרא המקום מסה (מלשון נסיון) ומריבה.

להכרית את זכר עמלק

חטאי ישראל מביאים עליהם צרה חדשה. העם העמלקי,

חדור שנאת משטמה ללא תנאי, עושה דרך ארוכה מאד עד למקום חניית העם ברפידים. כל מגמתו להלחם בהם על מנת לשבש את מסעם אל הארץ המובטחת. משה שולח את יהושע בראש צבא נבחר להלחם בעמלק. הוא עצמו עולה עם אהרן וחור (בנם של מרים וכלב בן יפונה) אל מרומי גבעה הצופה אל שדה הקרב. במהלך הקרבות, יד לוחמי ישראל על העליונה כל עוד ידי משה מורמות למרום (כאות וכסימן לאמונת בני ישראל בקב"ה), וכשמתעייפות ידי משה והוא מורידן אזי גוברים העמלקים. בראותם זאת מושיבים אהרן וחור את משה על אבן גדולה ותומכים בידיו להחזיקן מורמות אל על, זה מצדו האחד וזה מצדו האחר. וכך נמשך הדבר עד להכרעתם של העמלקים בקרב עם שקיעת החמה.

ה' מצוה את משה לכתוב את דבר נצחון ישראל על העמלקים בספר לזיכרון עולם, וכן את חובת מחייתם המוטלת על בני ישראל עד סוף כל הדורות. חוצפתו של עמלק שאינה יודעת גבולות היא שהביאתו להעז להלחם יחידי בבני ישראל, בעוד כל עמי העולם יראים ומפוחדים מפני גדולת ה' האינסופית שנתגלתה במוחש לעין כל בניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף. משה בונה מזבח תודה לה' על נצחון ישראל על העמלקים, וכן לזכר עולם אשר "מלחמה לה' בעמלק מדור דור".

בקרו אותנו באתר החדש

www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לזקנים

הם הכירוהו תחילה

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

נגלה ופנימיות

כשם שבמצרים הילדים שגדלו בתוך קושי השעבוד זכו להיות מי ש"הכירוהו תחילה", כך גם עכשיו, הילדים שנולדו בשיאה של הגלות המרה, בסוף הגלות, קודם שמתחיל האור (כידוע לפנות בוקר גובר החושך ומתחזק החשק לישון) – הם יזכו להכיר ראשונים את הקב"ה, ועליהם נאמר "מפי עוללים ויונקים ייסדת עוז".

במצרים ניזונו הילדים מ'דבש' ומ'שמן' ("ויניקוהו דבש מסלע, ושמן מחלמיש צור"), רמז לסודות התורה. גם עכשיו מקבלים ילדי הגאולה את כוחם מה'דבש' וה'שמן' שבתורה – מפנימיות התורה. הם אינם מסתפקים בלימוד החלק הנגלה של התורה, אלא לומדים גם את פנימיות התורה, ומקשרים בין החלק הגלוי לנסתר. החינוך הזה מצמיח את דור הגאולה, את אלה ש"הם הכירוהו תחילה".

ציות להוראות משה

הדרך להגיע לכך היא לציות להוראותיו של משה רבנו. ללמוד ב'חדרים' ובישיבות, תוך שמירת סדרי הלימוד ושקידה והתמדה בלימוד התורה, ומתוך שמחה. דבר זה מבטיח את ברכת ה', לחיים מאושרים בהמשך החיים, ולשפע של נחת להורי הילדים הללו.

כשהולכים אחר הוראותיו של משה רבנו נזכה להגיע בקרוב ממש לשירה העתידה, כמו שאומרים חז"ל על הפסוק "אז ישיר" – "שר לא נאמר, אלא ישיר (בלשון עתיד), מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה", שמשה רבנו ישיר עם בני ישראל את השירה של הגאולה העתידה, והילדים יהיו אלו ש"הכירוהו תחילה".

"זה א-לי ואנוהו" (שמות טו,ב)

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים והגיעו לים סוף, התחולל לפניהם הנס הגדול של בקיעת הים. באותה שעה נתגלה הקב"ה לכל אחד ואחת מבני ישראל, עד שכל אחד ואחד היה מראה באצבעו ואומר "זה א-לי ואנוהו".

הביטוי "זה" חל על דבר גלוי ומוחשי. דבר שרואים בעיניים אפשר לומר עליו – "זה הוא". משה רבנו נתבאר בלשון זה – "זה הדבר אשר ציווה ה'". מכאן שבשעת קריעת ים סוף היו כל ישראל דומים לנביאים, שרואים את הגילוי האלוקי במוחשיות של ראייה בעיני בשר, עד שביכולתם לומר "זה א-לי".

ניסים גדולים יותר

חז"ל מוסיפים ואומרים, שהילדים "הם הכירוהו תחילה". אותם ילדים נולדו בתוך שעבוד מצרים, ולא הכירו דרך חיים אחרת. עליהם נאמר "ויניקוהו דבש מסלע, ושמן מחלמיש צור". הקב"ה בעצמו דאג לקיימם ולהאכילם בתוך המציאות הקשה של הגזרות נגד ילדי ישראל. ולכן בשעת קריעת ים סוף היו הראשונים להכיר את הקב"ה.

על הגאולה העתידה נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". בזמן הגאולה יתחוללו גם כן ניסים ונפלאות, ואף גדולים ונפלאים מאלה שהתחוללו ביציאת מצרים (שהרי ביציאת מצרים נאמר פעם אחת "זה", ואילו בגאולה העתידה נאמר פעמיים "זה", דבר הרומז לגילוי גדול פי כמה וכמה – "הנה אלוקיננו זה, זה ה' קוינו לו").

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ב')

חסידות על הפרשה בשלה

לעתיד לבוא לא יהיה דין ועונש ואתה הרם את מטך (יד,טז)

על הגאולה העתידה נאמר (ישעיהו יא) "והניף ידו על הנהר גו' והכהו לשבעה נחלים", ולא נזכר 'מטה'. מהו אפוא סוד ההבדל בין יציאת מצרים לבין הגאולה העתידה? בבואו לקרוע את הים לא נזקק משה למטה, אלא כדי לעורר ולהמשיך דין ועונש על מצרים, כמאמר רז"ל "אין הקב"ה רודה את הרשעים אלא במקל". ואילו לעתיד לבוא, שאז יסיר ה' את הרע מן העולם ויתפרדו כל פועלי אוון, אזי לא יהיה עוד צורך במטה.

(מעובד מתוך "וככה" תרל"ז פרק קי"ט, עמ' קפט)

התבוננות באלוקות מעוררת יראת ה' ואמונה שלמעלה מטעם ודעת ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד,לא)

"ויראו העם את ה'" - היינו שם הוי' דלתתא, עלמא דאתגליא, שיש בו השגה, ושייך בו לשון יראה, יראת בוש, כמשל הרואה את המלך.

"ויאמינו בה'" - היינו שם הוי' דלעילא, עלמא דאתכסיא, שאינו נראה ומושג, ולא שייך בו בחינת יראה, כי אם בחינת אמונה.

(מעובד מתוך 'תורה-אור' בשלה, סב,א)

שבת שלום!!!

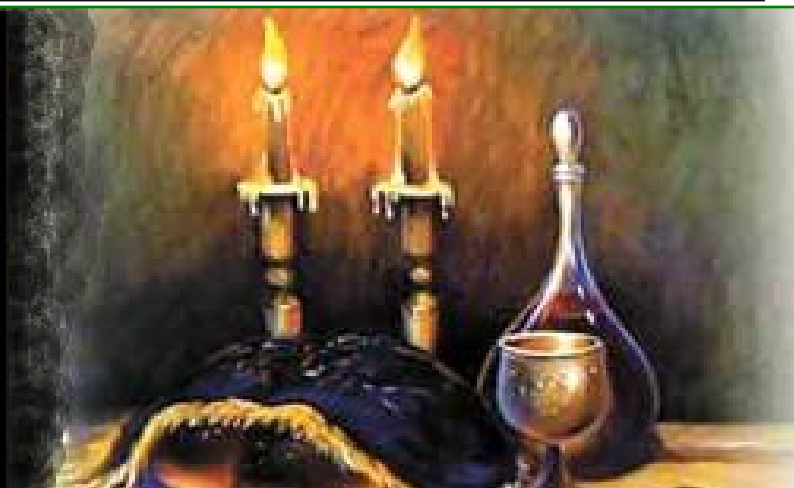
ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:47	16:32	י-ם
17:49	16:46	ת"א
17:47	16:36	חיפה
17:50	16:50	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון